

Velfærdsministeriet
Departementet
Anne Mette Kjær
Holmens Kanal 22
1060 København K.

**Høring om forslag til Folketingsbeslutning om
ratifikation af FN's konvention af 13. december 2006 om
rettigheder for personer med handicap**

Velfærdsministeriet har med brev af 20. marts 2009 anmodet om KL's bemærkninger til forslag til Folketingsbeslutning om ratifikation af FN's konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap.

KL tager til efterretning, at Velfærdsministeriet finder, at Danmark kan efterleve FN-konventionen via eksisterende lovgivning, og at Danmark ikke bør tiltræde tillægsprotokollen før konsekvenserne for de tiltrædende stater er klarlagt.

KL er dog bekymret for, at ratifikationen af FN's handicapkonvention kan medføre et ufinansieret udgiftspres på kommunerne.

KL ønsker på den baggrund, at regeringen over en årrække foretager en monitorering af konsekvenserne af ratifikationen, herunder af hvorvidt domstole, Den Sociale Ankestyrelse, de sociale nævn m.fl. vil benytte henvisning til FN-konventionen, som grundlag for en afgørelse i konkrete sager.

Der tages forbehold for eventuel eftersendelse af supplerende bemærkninger, da sagen endnu ikke har været behandlet i KL's bestyrelse.

Med venlig hilsen

Torben Kjærgaard

Den 6. april 2009

Jnr 09:04:02 001
Sagsid 000171909

Ref KHK
khh@kl.dk
Dir 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Tlf 3370 3370
Fax 3370 3371

www.kl.dk

1/1

Kontoret for handicap
Velfærdsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K.
att. fuldmægtig Anne-Mette Kjær

5. april 2009

Høringsvar vedr. Forslag til Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af FN's Konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap.

Det er med stor glæde og tilfredshed, vi konstaterer, at Danmark ratificerer denne væsentlige FN konvention. Det er vores opfattelse, at konventionsteksten indeholder mange vigtige bestemmelser, som skal vise vejen for, at vi som fagpersoner, pårørende, myndigheder og nation fremover kan leve op til det helt naturlige ansvar, vi har for at sikre rettighederne for personer med handicap.

Det er meget centralt for os, at konventionen fremhæver *det miljørelaterede handicap begreb*, der sætter fokus på mangler ved omgivelserne, der forhindrer personer med handicap i at deltage på lige fod med andre.

I dette bidrag til Høring er vores budskab primært at sætte fokus på en gruppe af mennesker med handicap, som ikke er særligt synlige, og som vi frygter overses, fordi der på mange niveauer i de faglige og administrative systemer ikke er tilstrækkelig viden om dem.

Vi tænker her på mennesker med **multiple funktionsnedsættelser uden et talesprog**.

VIKOM's¹ landsopgørelse for 2007 fortæller, at der er 1292 børn (0-18 år) i denne gruppe. Hertil skal lægges antallet af voksne med tilsvarende vilkår, samt alle de børn og voksne i øvrigt, der lever med udviklingshæmning eller erhvervede fysiske, kommunikative og/eller kognitive funktionsnedsættelser, og hvor kommunikationen er hæmmet i væsentlig grad.

I forbindelse med Artikel 9 om *Tilgængelighed* er det vigtigt at pointere nødvendigheden af, at begrebet tolkes bredt. Tilgængelighed er meget mere end den fysiske tilgængelighed i omgivelserne, adgang til bygninger, arbejdsmarkedet osv. Tilgængelighed nævnes også i konventionen i forhold til informations- og kommunikationsområdet, herunder internettet m.v. Det har stor betydning, men samtidig er det vigtigt at understrege, at hvis den **kommunikative tilgængelighed** skal sikres for alle, så vil det være nødvendigt at brede begrebet ud, så det ud over it-tilgængelighed også handler om adgang til Alternativ og Supplerende Kommunikation (ASK²). Det kan være i form af oplæring i de anderledes kommunikationsformer – fx tegn til tale, visuel og/eller auditiv støttet kommunikation, symbolsystemer, talemaskiner og computere med tale osv., samt i form af den nødvendige bevilling af materialer, udstyr og undervisning. Tilgængelighed handler også om tid til at opbygge kommunikationsmuligheder for den enkelte. Det er en afgørende forudsætning, at pårørende og fagpersoner gives adgang til den viden, der er nødvendig for at iværksætte personligt tilpassede kommunikationssystemer.

¹ VIKOM = Videnscenter om Kommunikation og Multiple Funktionsnedsættelser hos Børn og Unge uden et Talesprog. www.vikom.dk

² ASK svarer til AAC = Augmentative and Alternative Communication. AAC er stadig den mest udbredte betegnelse i Danmark.

Mange fagfolk og pårørende gør i dag et stort arbejde indenfor ASK området, men vi oplever, at det er en indsats båret af enkeltpersoner/ildsjæle, hvilket er sårbart og hæmmende for udvikling af varig viden og kontinuitet.

En reel tilgængelighed til kommunikation hænger uløseligt sammen med Artikel 21's påpegning af, at *Alle borgere har ret til ytrings- og meningsfrihed i Danmark*. At Artikel 24 endvidere pointerer, at det handler om *livslang læring*, er meget væsentligt.

Til underbygning af nedenstående konstateringer vil vi henvise til vores mange års erfaring indenfor området som henholdsvis lærer/konsulent og ergoterapeut, med en bred landsdækkende kontakt til miljøet. Senest har vi erhvervet erfaring gennem empirien til vores igangværende afsluttende projekt på den anerkendte, norske videreuddannelse i ASK (Alternativ og Supplerende Kommunikation) ved Høgskolen i Vestfold, Tønsberg. Her har vi interviewet unge ASK-brugere³ på to botilbud i to forskellige kommuner i Danmark, samt deres kontaktpædagoger, botilbuddenes ledelser, samt konsulenter i kommunen.

Vi har konstateret følgende generelle forhold omkring mennesker med behov for ASK:

- manglende viden hos fagpersonerne om muligheder for at kompensere mennesker gennem ASK.
- manglende dialog med den enkelte borger om, hvad han/hun gerne vil have hjælp til at udvikle kommunikativt.
- manglende stillingtagen til den enkelte borgers kommunikation og ASK-behov fx som fast punkt på borgerens årlige obligatoriske handleplansmøde.
- manglende kultur på bo-, dag- og fritidstilbud, samt institutioner til at drøfte holdninger omkring tilgængelighed til kommunikation.
- manglende tid til at prioritere alternativ og supplerende kommunikation i hverdagen.
- manglende strategi for videregivelse af viden om det enkelte menneskes kommunikation ved miljøskift – det være sig hverdagens miljøskift mellem bo-, dagtilbud og fritidsaktiviteter, større miljøskift fx fra ét botilbud til et andet, eller skift af fagpersonale/kontaktperson indenfor samme miljø,
- manglende viden og effektivitet hos fagpersoner i forhold til at få repareret kommunikationshjælpemidler. Aktuelt har vi oplevet, at 2 unge i ½-1 år ikke har haft mulighed for at bruge deres talecomputer til kommunikation.
- manglende fokus på videreuddannelse indenfor ASK.
- manglende initiativ fra kommunal side til opsøgende arbejde og til at klæde institutionernes ledere/personale på med viden om og forudsætninger for at lave ASK-tiltag.
- manglende viden om kommunikation og vigtigheden af ASK hos de kommunale visitatorer/ergoterapeuter/konsulenter, som har kontakten til bostederne.
- en opfattelse hos kommuner, hvor kommunikation for mennesker med behov for ASK sidestilles med andre aktiviteter/indsatsområder som et bo- eller dagtilbud kan vælge at fokusere på. Kommunikationsmuligheder opfattes ikke som grundlæggende og overordnet alt andet.
- pressede kommuner, hvor økonomi også er en parameter ved beslutninger om kommunikationstiltag og væsentlighed.

³ ASK-brugere = brugere af Alternativ og/eller Supplerende Kommunikation.

Alt i alt:

- Vi har konstateret, at viden om ASK primært er personbåren og ikke systembåren, hvilket afstedkommer stor sårbarhed og manglende kontinuitet i forhold til stabile kommunikationsmuligheder for mennesker med behov for ASK.
- Vi møder fra kommunal side en strategi om, at fagfolkene på bo- og dagtilbud har ansvaret for at afdække kommunikationsbehov og udvikle personlige kommunikationstiltag for deres beboere/dagbrugere med behov for ASK, samtidig med at systemet ikke ruster fagfolkene til at kunne varetage denne opgave.
- Vi ser en manglende forbindelse mellem ideologi i FN's nye handicapkonvention/kommunernes handicappolitik, og så de faktiske videns-, uddannelsesmæssige, kulturelle samt ressourcemæssige vilkår, som praksismiljøerne og det kommunale niveau tilbydes som grundlag for at leve op til konventionen.

Hvis alle borgere skal opnå ret til ytringsfrihed og meningsfrihed i Danmark, mener vi, at der **særligt for mennesker med multiple funktionsnedsættelser uden talesprog** må arbejdes målrettet med implementeringen af en handicappolitik, der også tilgodeser deres behov og ønsker. De må tænkes tydeligt med i strategien for at bringe ideologi ud i praksis gennem indsatser på hhv. politisk, kommunalt og lokalt niveau. Kommunikation må bygges ind som en obligatorisk del i grunduddannelser til området. Der må være tilgængelighed til efteruddannelse. Der må formuleres specifikke retningslinjer for, hvordan kommunikationsbehov og rettigheder skal prioriteres – også til disse mennesker.

Afslutningsvis konstaterer vi med tilfredshed, at regeringen vil fortsætte samarbejdet med de organisationer, som repræsenterer personer med handicap.

Vi vil i denne forbindelse foreslå, at der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse af brugere/pårørende, handicaporganisationer, fagfolk og Velfærdsministeriet, der kan arbejde videre med en klarlæggelse af, hvordan de aktuelle behov indenfor ASK området kan opfyldes – og dermed også forpligtelserne i FN's konvention for personer med handicap.

Kommunikationsområdet er afgjort et område, der behøver en særlig politisk prioritering med tilhørende opmærksomhedspunkter og handleplaner.

På organisationssiden tænker vi, at DH, LEV og Spastikerforeningen vil være naturlige deltagere, såvel som ISAAC⁴ og VIKOM. Undertegnede stiller sig også gerne til rådighed for en sådan arbejdsgruppe.

Med venlig hilsen

Vibe Lund Jensen, konsulent, Kommunikationscentret, Hillerød, vije@hillerod.dk og

Birgitte Brandt, ergoterapeut, Specialbørnehaven Platanhaven, Odense, birb@odense.dk

⁴ ISAAC = International Society for Augmentative and Alternative Communication. ISAAC har en dansk afdeling. Se www.isaac.dk

København 6. april 2009

Velfærdsministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att: Anne-Mette Kjær

Høringssvar til forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af FN's konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap

ABA-foreningen har ikke fået beslutningsforslaget i høring, men vi vil alligevel her komme med en række kommentarer.

Overordnet er ratifikationen af FNs handicapkonvention naturligvis et stort og glædeligt skridt. Vi deler imidlertid ikke den opfattelse, at den allerede eksisterende lovgivning og administrative praksis på alle områder opfylder konventionens krav.

Specielt vil vi pege på de problemer, der er i forhold til konventionens artikel 24, der omhandler uddannelse – hvilket i denne sammenhæng omfatter både førskole- og skoleområdet. Ifølge konventionen skal deltagerstaterne sikre *at personer med handicap ikke udelukkes fra det almindelige uddannelsessystem på grund af handicap* samt *at der ydes effektive individuelle støtteforanstaltninger i omgivelser, der giver størst mulig akademisk og social udvikling i overensstemmelse med målet om fuld inkludering*. Dette er desværre meget langt fra den danske virkelighed, i hvert fald hvad angår børn og unge med ASF og relaterede psykiske/adfærdsmæssige handicap.

Antallet af børn i segregerede tilbud er stigende

Faktum er, at antallet af børn i segregerede tilbud, altså særlige dagtilbud, specialklasser og specialskoler, er støt voksende, og efter alt at dømme har været det siden Særforsorgens udlægning i 1980.

- På skoleområdet viser undervisningsministeriets årlige publikationsserie "Folkeskolens vidtgående specialundervisning", en vækst i andelen af børn i specialskoler fra 0,25 i 1985 til 0,49 % i 2001, altså næsten en fordobling.¹ I samme periode var andelen af enkeltintegrerede omtrent konstant. Der kan ses et fald mellem 1999 og 2000, i forbindelse med en ændring af folkeskoleloven der blandt andet havde som formål at sikre at *elever med behov for vidtgående specialundervisning så vidt muligt kan forblive i det almindelige folkeskolesystem*², men allerede i 2002 vender kurven igen.³ Den sidste opgørelse fra 2008 viser en yderligere stigning af antallet af børn i specialinstitutioner på 22 % fra 2001 til 2007.⁴
- På førskoleområdet viser opgørelser fra Danmarks Statistik en stigning i antallet af børn og unge visiteret til særlige daginstitutioner på 122 % fra 1987 til 2002⁵, og yderligere en

stigning på 10 % fra 2004 til 2006.⁶ Set under ét er antallet steget med 156 % fra 1987 til 2006.

Hverken på førskole- eller skoleområdet foreligger der tal fra tiden efter strukturreformen, men der er ingen grund til at tro, at tendensen ikke er fortsat. Trods alle intentioner om det modsatte er andelen af børn, der ikke inkluderes i det almindelige uddannelsessystem vedblevet med at stige.

Retten til inklusion sikres *ikke* i gældende lovgivning

At denne udvikling overhovedet har kunnet finde sted skyldes efter vores opfattelse, at hverken Lov om Social Service eller Folkeskoleloven, som er de relevante love i denne sammenhæng, definerer inklusion som en individuel ret, eller forpligter kommunerne til at arbejde målrettet for inklusion af børn med handicap i det almene uddannelsessystem.

- Lov om Social Service (LBK. nr. 979) stiller kommunerne fuldstændig frit i valget mellem at visitere børn med handicap til inkluderende eller segregerede tilbud. (§ 32, stk. 1). Lovteksten skelner mellem børn, hvis behov *kan*, og børn hvis behov *ikke kan* dækkes gennem ophold i et almindeligt dagtilbud (stk. 3). Dette medfører i praksis en segregering af børn med andet end lettere handicap. I forlængelse heraf pålægger loven kommunerne at sikre et tilstrækkeligt antal pladser i segregerede dagtilbud, hvorimod den ingen krav stiller om tilstrækkelige ressourcer til inklusion (§ 32, stk. 3). Loven lever således ikke op til konventionens krav, og harmonerer i øvrigt dårligt med det miljørelaterede handicapbegreb, som ligger til grund for den. Faktum er, at nogle pædagogiske almenmiljøer er i stand til at inkludere børn, som andre miljøer overhovedet ikke kan håndtere. Det er i langt højere grad et spørgsmål om pædagogiske ressourcer, kompetence og viden, end om at nogle kategorier af børn ikke lader sig inkludere.
- Folkeskoleloven (LBK. nr. 1049) pålægger kommunerne at sørge for specialundervisning og specialpædagogisk støtte til børn og unge med et sådant behov, herunder børn og unge med handicap; men også her stilles kommunerne fuldstændig frit med hensyn til, om de skal inkluderes eller i segregerede tilbud (§ 20, stk. 2, 3 & 5).

Hvis dansk lovgivning skal bringes i overensstemmelse med konventionens krav, må det i både lov om social service og i folkeskoleloven præciseres, at der med konventionens ratificering introduceret et nyt, selvstændigt mål om inklusion. Udgangspunktet må være, at barnet har *ret* til at være i et almindeligt dagtilbud eller i en almindelig skole, hvis det ønskes. Der skal være tungtvejende grunde til at segregere børn ud fra almen-systemet, idet en sådan segregering i sig selv udgør en betydelig udstøddelses- og belastningsfaktor. Indførelsen af en sådan ret vil påvirke eksisterende visitationspraksis og stimulere til pædagogisk metodeudvikling i retning af større inklusion.

Kommunernes forvaltning af loven

Visiteringen af individuelle børn til specialpædagogiske tilbud sker i sagens natur ud fra en lang række hensyn. Loven foreskriver, at det primære hensyn skal være barnets tarv, og at der skal tages udstrakt hensyn til familiens ønsker – men i virkeligheden er visitationsprocessen selvsagt underlagt

flere rent pragmatiske hensyn. De fleste kommuner har de facto maksimumgrænser for, hvor mange støttetimer og andre ressourcer, der tildeles til inklusion af børn i normalmiljøer, både på førskole- og på skoleområdet. Dette er i overensstemmelse med det kommunale selvstyre, der giver den enkelte kommunalbestyrelse ret til at definere kommunens serviceniveau. I praksis betyder dette, at hvis barnets støttebehov ligger over en arbitrær grænse, så vil både forvaltning og forældre være tilbøjelige til at foretrække et segregeret tilbud, uanset om inklusion havde været muligt under mere favorable betingelser. Det meget vide råderum, lovgivningen giver kommunerne, udgør et betydeligt retssikkerhedsmæssigt problem.

Præmissen for at skrue systemet sammen, som man har gjort, er formentlig en forestilling om, at segregerede tilbud er både dyrere og mere omfattende end inkluderende tilbud. Hvis det var sådan, ville kommunerne naturligt foretrække at inkludere, når det var muligt. Men sådan er det desværre ikke; al erfaring viser at succesfuld inklusion af andet end de højest fungerende børn ofte kræver både en højere normering, og et højere fagligt niveau hos de fagprofessionelle end segregering.⁷

Skal udviklingen vendes, må kommunerne have et incitament til at igangsætte det nødvendige, systematiske arbejde med at udvikle inkluderende pædagogikker og institutionsformer, som er en forudsætning for en øget grad af inklusion af handicappede i uddannelsessystemet.

Definitionen af "inklusion"

I henhold til Servicelovens § 19 har de fleste kommuner efterhånden formuleret en handicappolitik, og naturligt nok har mange kommuner skelet til handicapkonventionen, i forventning om dens snarlige ratificering. Følgelig har en del kommuner også skrevet inklusionsbegrebet ind i deres handicappolitik.⁸

Her ser vi desværre en tendens til, at integrationsbegrebet udvandes. Som eksempel kan fremhæves Københavns Kommunes Autismpolitik, hvor man kan læse følgende:⁹

At tage udgangspunkt i den enkeltes forudsætninger betyder, at kommunen må råde over en vifte af tilbud, således at barnet kan inkluderes dér hvor dets udvikling bedst tilgodeses. Således vil nogle børn kunne udvikle sig bedst med ressourcer tildelt i relation til det almindelige skolemiljø (som enkeltintegreret). Andre børn har behov for et mere beskyttet og specialiseret tilbud for at deres faglige, sociale og personlige udvikling tilgodeses (specialklasser på almindelige skoler/ basisgrupper i daginstitutioner eller specialinstitutioner og specialskoler). Succesfuld inklusion er en ret det enkelte barn har til at være en del af et fagligt og socialt fællesskab. (Vore fremhævelser)

Her sker der en uheldig sammenblanding af to forskellige ting, nemlig 1) barnets ret til et pædagogisk tilbud, som tilgodeser dets akademiske, sociale og personlige udvikling og 2) barnets ret til fuld og effektiv inklusion i det almene uddannelsessystem og i det omgivende samfund. Derved sker der en banalisering af inklusionsbegrebet, således at placeringen af et barn i et segregeret, specialpædagogisk tilbud hvor barnet udelukkende omgås andre handicappede børn eller unge samt specialuddannet personale, også kan siges at være "inkluderende".

Ingen kan være uenig i, at hensynet til barnets faglige, sociale og personlige udvikling til enhver tid må vægte tungest – det fremhæves også i handicapkonventionen. Der foregår uden tvivl meget godt i landets mange specialskoler og specialinstitutioner. Men at betegne sådanne tilbud som "inkluderende" er i eklatant strid med handicapkonventionens forståelse af begrebet.

Den valgfri tillægsprotokol

ABA-foreningen finder det stærkt beklageligt, at lovforslaget ikke også omfatter ratificering af den valgfri protokol til konventionen om rettigheder for personer med handicap. Vi deler ikke ganske velfærdsminister Karen Jespersens analyse: *Danmark har et tilfredsstillende rets- og klagesystem. Det gælder også for personer med handicap.*¹⁰ Det er i hvert fald ikke sandt på uddannelsesområdet, idet dansk lov, som vi har argumenteret for her, langt fra sikrer handicappedes rettigheder i tilfredsstillende grad. Hvis man mener ratifikationen alvorligt, må man også åbne for muligheden for at dansk lov og administrativ praksis prøves ved en uafhængig instans.

Med venlig hilsen

Peter Westh
Bestyrelsesmedlem
ABA-foreningen
Tlf: 40 53 47 99
pwesth@hum.ku.dk
<http://www.abeforeningen.dk>

ABA-foreningens formål er at fremme udbygningen af offentlige tilbud om tidlig og intensiv behandling af børn med autisme i Danmark.

ABA-foreningen arbejder politisk for at adfærdsanalytisk behandling bliver en mulighed for alle børn med autisme. Desuden vejleder vi familier, institutioner og kommuner med at komme i gang, hvad end der er tale om offentlige tilbud til flere børn, eller hjemmebaseret træning af et enkelt barn med autisme.

Vi arrangerer kurser for forældre til nydiagnosticerede børn, og fungerer undertiden som bisiddere i forældres møde med offentlige myndigheder. Hvert år samles vi til landsmøde, med både faglige og sociale aktiviteter. Desuden rummer foreningen en række lokalforeninger, som holder arrangementer og yder gensidig støtte på lokalt plan.

Foreningen er for forældre, pårørende, fagfolk og andre interesserede.

¹ Folkeskolens vidtgående specialundervisning 1985-2001, side 12. <http://pub.uvm.dk/vidtspec.doc>

² Vidtgående specialundervisning - den ændrede opgavefordeling og KVIS-programmet (2003), side 86: <http://www.eva.dk/udgivelser/2003/Vidtgående-specialundervisning-KVIS.pdf/view>

³ *Folkeskolens vidtgående specialundervisning 1991/92 - 2003/04*, kapitel 4:
<http://pub.uvm.dk/2005/vidtgaende/kap04.html>

⁴ *Folkeskolens vidtgående specialundervisning Skoleårene 1996/97 – 2006/07*, side 17
http://www.uvm.dk/~media/Files/Stat/Folkeskolen/PDF07/071231_vidtgaende_2006.ashx

⁵ *Indskrevne i sociale foranstaltninger efter område, foranstaltningsart og klienttype*. Danmarks Statistikbank 2003, Matricen RES4: <http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1280>

⁶ *Indskrevne i sociale foranstaltninger efter område, foranstaltningsart og klienttype*. Danmarks Statistikbank 2006, Matricen PAS2: <http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1280>

⁷ Se f.eks. bladet *KK- Københavns Kommuneskole* 18 (26. November 2008), side 4:
<http://www.boasmus.kk.dk/~media/boasmus/tekster/Korr%20KK%2018%2008%20Elbo.ashx>

⁸ <http://www.handicap.dk/tillidsfolk/kommunal-handicappolitik> giver et samlet overblik over kommunernes handicappolitikker

⁹ *Børne- og Ungdomsforvaltningens autismepolitik og –plan 2007- 2011*, side 6:
[http://www2.kk.dk/of/dagsorden.nsf/a977bb6bafa3fadcc12567e800475a57/dc9e2acce929451c12573920046fd2b/\\$FILE/Bilag%201%20Autismepolitik%20og%20-plan.pdf](http://www2.kk.dk/of/dagsorden.nsf/a977bb6bafa3fadcc12567e800475a57/dc9e2acce929451c12573920046fd2b/$FILE/Bilag%201%20Autismepolitik%20og%20-plan.pdf)

¹⁰ *Politiken* 15. januar 2009, 1. sektion s. 4

Kontoret for handicap
Velfærdsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K.

Allerød d. 4. april 2009

Høringssvar fra ISAAC Danmark vedrørende FN's Handicapkonvention

Rettigheder for personer med behov for alternativ og supplerende kommunikation

ISAAC (International Society of Alternative and Augmentative Communication) Danmark er den danske afdeling af en international forening. ISAAC, der i 2006 fik NGO-status, er en interesseorganisation, som arbejder for at fremme kommunikation og derigennem øget livskvalitet for personer med alvorlige kommunikationsvanskeligheder. AAC står med danske ord for Alternativ og Supplerende Kommunikation, som i det følgende er forkortet med ASK. ISAAC Danmark sørger for erfaringsudveksling og formidling af viden indenfor emner, der vedrører AAC/ASK.

Vores ønske er, i forbindelse med denne høring i forhold til FN's konvention om rettigheder for personer med handicap, at gøre opmærksom på, at der er en gruppe mennesker, som i dag ikke er ligestillede med alle andre, fordi de mangler adgang til kommunikationsmuligheder på lige fod.

Denne udsatte gruppe drejer sig primært om

- mennesker med udviklingshæmning og kommunikativ funktionsnedsættelse,
 - mennesker med store fysiske og kommunikative funktionsnedsættelser,
 - mennesker med erhvervede kommunikative og/eller kognitive funktionsnedsættelser.
- Nedenfor kaldet mennesker med behov for ASK.

Hvad er ASK?

ASK-området omfatter den samlede indsats, der er nødvendig for at erstatte eller støtte et begrænset sprog i kommunikationen mellem mennesker: ASK handler om redskabet/det kommunikative system, der må etableres, for at mennesket med kommunikationshandicap kan få flere og mere selvstændige kommunikationsmuligheder. Dermed omfatter ASK ikke alene personen med kommunikationshandicap, men også personerne i dennes hverdagsmiljø. ASK kan fx være visuel og/eller auditiv støttet kommunikation, brug af Tegn Til Tale, symboler, symbolsystemer, talemaskiner, computere med tale.

Følgende problematikker er aktuelle for personer med behov for ASK:

- Mange mennesker med behov for ASK har i dag stærkt begrænset adgang til kommunikation og udtryksmuligheder. Dette igangsætter en negativ spiral, hvor manglende adgang til kommunikationsmuligheder forsinker sprogudviklingen, som igen forsinker kognitiv udvikling, læring og udvikling af læsefærdighed. Dermed vil den sociale deltagelse hæmmes og den generelle livskvalitet forringes.
- Mange fagfolk, der arbejder med mennesker som har behov for ASK, har begrænset viden på området.
- Adgangen til ASK kommer (hvis den kommer) ofte sent i forhold til personens forudsætninger for sprogudvikling.
- Det er ofte tilfældigt, om det enkelte menneske får adgang til egnede ASK-løsninger. Adgangen til ASK er afhængig af omgivelsernes viden, kunnen, engagement samt vilje til at sætte tids- og uddannelsesmæssige ressourcer af til udviklingen af ASK. Der er i dagens Danmark store lokale variationer i kvaliteten af ASK-løsninger.
- Tekniske hjælpemidler står ofte ubrugte, fordi pårørende og fagpersoner ikke har fået tilstrækkelig viden i den pædagogiske og/eller tekniske brug af disse.
- Der mangler skolebøger og andet undervisningsmateriale, som er tilrettelagt for mennesker med behov for ASK.
- Mange ASK-brugere mister erhvervede kommunikationsmuligheder gennem livets overgange, fx i overgangen fra skole til voksen-dagtilbud, eller fra barndomshjem til botilbud. ASK-brugere er ikke sikret kontinuitet og videreudvikling i forhold til kommunikationsmuligheder, når nye fag-/nærpersoner overtager ansvaret.
- Der er behov for at opbygge kompetence omkring ASK både kommunalt, regionalt og nationalt.
- Der er behov for vedtagelse af en ansvarsplacering omkring kontinuitet og sikring af adgang til ASK kommunalt, regionalt og nationalt.
- Viden om ASK bør indgå i grunduddannelserne både indenfor sundhedsområdet, undervisning, pædagogik og psykologi.
- Viden om og tiltag til ASK bør være et krav til fagpersoner omkring mennesker med behov for ASK, uafhængigt af økonomiske ressourcer og prioriteringer på det enkelte ansættelsessted.
- Pårørende og andre nærpersoner har behov for undervisning i brugen af ASK.
- Der er behov for forskning i ASK.

For den udsatte gruppe er Alternativ og Supplerende Kommunikation et basalt grundlag for sprogudvikling, kommunikation med andre samt videst mulig selvstændig aktivitet og deltagelse i hverdagen og samfundslivet. At få undervisning i ASK bør derfor ligestilles som ret til undervisning i andre minoritetssprog, som fx tegnsprog for døve eller punktskrift for blinde. Behovet for undervisning og tilrettelæggelse af indsatser vedrørende kommunikationsmuligheder er, som for høre- og synshæmmede, lige så stort for såvel brugeren som for dennes familie og nærpersoner.

Mennesker med behov for ASK har samme rettigheder til tilgængelig kommunikation som andre mennesker, men har i praksis ikke adgang til kommunikation på lige fod med alle andre. Der mangler i Danmark særlig tilrettelæggelse for disse brugere mange steder i børnehave, skole, på videregående uddannelser, i hjemmemiljø, dag/døgntilbud samt arbejdsliv.

Vi vil gerne påpege nødvendigheden af, at der sættes fokus på dette område og henviser særligt til følgende artikler i FN konventionen: 1, 2, 4, 9, 21 og 24 (se bilag).

Hvordan har ministeriet tænkt sig at denne konvention skal have indflydelse på fremtidig lovgivning på området?

Vi opfordrer til at der nedsættes en arbejdsgruppe til at arbejde videre med denne problematik. I den forbindelse henvises til lignende arbejdsgruppe i Norge, se http://www.isaac.no/fagstoff/om_ask/rettighetsarbeid/nou2005_8.htm

På ISAAC Danmarks vegne

Hanne Rohde
Formand ISAAC Danmark
e-mail: isaac@isaac.dk

- for retten til lige muligheder

DH

Danske Handicaporganisationer

Kløverprisvej 10 B
2650 Hvidovre, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
Fax: +45 3675 1403
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Velfærdsministeriet
Anne-Mette Kjær
E-mail: akj@vfm.dk

Hvidovre, den 3. april 2009

Sag 07/230 – Dok. 4075/09 /LFH

Bemærkninger til beslutningsforslaget fra velfærdsministeren vedrørende ratifikation af handicapkonventionen

DH takker for muligheden for at komme med bemærkninger til beslutningsforslaget fra velfærdsministeren vedrørende ratifikationen af FN handicapkonventionen.

DH har delt høringssvaret op i to dele. Først en generel del i forhold til den politiske implementering af konventionen i dansk lovgivning m.v. Der næst en mere specifik del i forhold til vores vurdering af fejl/mangler i forhold til beslutningsforslagets tekst vedrørende selve konventionen og dens indhold.

Generelle bemærkninger

DH er meget tilfreds med, at velfærdsministeren lægger op til, at Folketinget skal ratificere konventionen.

DH skal beklage, at der ikke lægges op til en ratificering af den frivillige tillægsprotokol, der er udarbejdet i tilknytning til konventionen, og som har til formål at styrke retssikkerheden i forhold til diskrimination af personer med handicap. Danmark har tradition for at ratificere tillægsprotokoller i tilknytning til konventioner fra FN; særligt tillægsprotokoller, som hjemler individuel klageadgang. Ved ikke at ratificere denne protokol fastholder Danmark fortsat personer med handicap som andenrangsborgere i Danmark. Det er vigtigt for DH at slå fast, at der ikke findes en standard for den konkrete implementering af konventionens rettigheder i de enkelte lande. De skal implementeres i overensstemmelse med det politiske og økonomiske niveau, det enkelte land befinder sig på, hvorfor der vil være tale om forskelle fra land til land. En dansk ratifikation af tillægsprotokollen vil således ikke blot ophæve personer med handicaps status som andenrangsborgere i Danmark, men vil også kunne bidrage til fortolkningen af rækkevidden af konventionens rettigheder.

DH skal i øvrigt gøre opmærksom på, at vi finder, at personer med handicap allerede har adgang til at kunne klage over enhver form for diskrimination, som følge af artikel 26 i konventionen om civile og politiske rettigheder. DH mener imidlertid, at ved at ratificere

den frivillige tillægsprotokol til handicapkonventionen, vil man opnå en bedre og mere kvalificeret behandling af sagerne, bl.a. fordi medlemmerne af overvågningskomitéen tilknyttet handicapkonventionen vil være eksperter på handicapområdet.

Endelig skal DH understrege, at det er ikke således, at man direkte kan klage til den internationale komité, men at tillægsprotokollen udtrykkeligt fastslår, at de nationale administrative og/eller juridiske klageinstanser skal være udtømt, før der klages til den internationale komité.

DH har ikke foretaget en grundig analyse af den danske lovgivning i alle dens detaljer med henblik på at vurdere, om konventionen er opfyldt i lovgivningen i det omfang, der beskrives af velfærdsministeren. DH skal understrege, at det ikke er et udtryk for, at DH mener, at dansk lovgivning lever op til konventionen.

DH er overbevist om, at Folketinget, så snart konventionen er ratificeret, vil påbegynde et konkret arbejde med henblik på fuldt ud at implementere konventionens rettigheder i dansk lovgivning – med udgangspunkt i konkrete og tidsbestemte handlingsplaner. Det er en vigtig del af forpligtelsen ved at ratificere konventionen. I forlængelse af dette er det således klart, at DH ikke fuldt ud deler beslutningsforslagets positive opfattelse af dansk lovgivning, set i lyset af, hvordan den lever op til de rettigheder, der er fastlagt i konventionen.

DH mener, at konventionen stiller krav om, at et ratificerende land vedtager den nødvendige lovgivning til eliminering af enhver form for diskrimination af personer med handicap. Ikke-diskrimination er et af konventionens 8 bærende principper jævnfør artikel 3 stk. b, Artikel 4 forpligter deltagerstaterne til at træffe alle passende foranstaltninger til at gennemføre konventionen, herunder også at vedtage lovgivning; og vigtigst af alt konventionens artikel 5 stk. 2 ifølge hvilken: "Deltagerstaterne skal forbyde enhver diskrimination på grund af handicap". Her mener DH, at man er nødt til at følge to spor. For det første er det afgørende, at der vedtages en bred dansk antidiskriminationslov. En oplagt mulighed er, at den nuværende lovgivning om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet ændres således, at den får fokus på alle dele af samfundet via en bred lovgivning med fokus på forbud mod forskelsbehandling, sektorbaseret handlingsplaner og redegørelserne. For det andet skal det sikres, at konventionen implementeres i den nødvendige specifikke lovgivning/regler/standarder m.v.

DH finder det relevant, at beslutningsforslaget nævner og indtænker det nyligt etablerede Ligebehandlingsnævn. DH forventer, at dette nævn vil få sit mandat udvidet, så det kan behandle alle former for diskrimination på baggrund af handicap inden for beskæftigelsesområdet og uden for beskæftigelsesområdet.

Det er absolut grundlæggende og afgørende, at der sendes et klart signal om, at tilgængelighed også er en grundlæggende rettighed for mennesker med handicap. Uden den vil vi være ekskluderet fra størstedelen af samfundets aktiviteter. En sådan eksklusion vil efter DH's opfattelse være fundamentalt i strid med konventionen. Derfor skal beslutningsforslaget ændres, så det klart fremgår, at tilgængelighed er en grundlæggende rettighed.

DH forventer, at dansk handicappolitik vil blive justeret i forhold til de nye begreber mv., der introduceres med konventionen, f.eks. et mere nuanceret handicapbegreb, der kan tage højde for en funktionsnedsættelse af historisk, nutidig og fremtidig karakter; samt effektiv omsætning af retten for børn med handicap til medbestemmelse i alle spørgsmål vedrørende dem selv, hvilket er et emne, der har været til drøftelse i relation til Danmarks efterlevelse af børnekonventionen.

DH finder det endvidere afgørende, at beslutningsforslaget præciserer, at alle personer med handicap er omfattet af handicapkonventionen, herunder også personer med et psykosocialt handicap (sindslidende), hvilket ikke altid er den gældende opfattelse på tværs i det danske samfund – politisk såvel som juridisk og administrativt.)

DH mener også, at det er nødvendigt, at det fremgår af beslutningsforslaget, at der med anvendelse af begreberne blinde, døve og døvblinde, som minimum også inkluderer gruppen af stærkt svagsynede medborgere samt mennesker med nedsat hørelse og døvblevne. Hvis ikke det understreges, kan man risikere at skabe tvivl om, hvordan disse grupper af personer med handicap er omfattet af konventionen.

DH skal ikke undlade at gøre opmærksom på, at vi finder, at det kommunale tilsyn ikke kan stå alene, hvis man skal leve op til konventionens krav om et uafhængigt tilsyn i forhold til tilbud rettet til fordel for personer med handicap. DH mener, at det er nødvendigt at videreudvikle tilsynet i en mere uafhængig retning.

DH mener, at den danske udviklingsbistand ikke reflekterer den indsats, der er nødvendig for at sikre personer med handicap i udviklingslandene deres andel af den danske støtte. Vi mener, at der er behov for at øge fokus på personer med handicap i udviklingsbistanden.

DH er ikke helt så positiv som velfærdsministeren, når det gælder vurderingen af de økonomiske konsekvenser for kommunerne ved at ratificere og implementere konventionen på decentralt plan. Vi mener, at det på kort sigt må forventes, at kommunerne skal leve op til rettigheder, som de i dag ser bort fra, som følge af manglende økonomiske muligheder. Personer med handicap oplever i hverdagen, at indsatsen i kommunerne forringes dag for dag, som følge af manglende viden om handicap, holdning til handicap og ressourcer til indsats på grund af handicap. Det mener DH er i strid med konventionens forpligtelser om, at en stat, der har underskrevet konventionen, ikke må forringe forholdene for personer med handicap.

DH mener også, at den danske holdning i forhold til ratifikation og implementering af konventionen, særligt den manglende politiske vilje til at ratificere den frivillige tillægsprotokol, vil få betydning for EU. Det vil næppe være muligt for EU at ratificere konventionen og den frivillige tillægsprotokol indenfor de områder, hvor EU har kompetence, hvis Danmark fortsat er imod den frivillige tillægsprotokol.

DH vil afsluttende bemærke, at vi finder det underligt, at regeringen ikke beregner konventionens betydning for den langsigtede økonomiske udvikling ved at Danmark lever op til

konventionens rettigheder. Der er f.eks. ingen tvivl om, at øget tilgængelighed for personer med handicap vil betyde besparelser på bl.a. de sociale budgetter.

Specifikke bemærkninger

Ad s. 2. f.n., generel indledning, sidste afsnit.

Ordet "programerklæringer" svækker teksten og bør udgå. De økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder er lige så reelle rettigheder som de civile og politiske rettigheder, men det ønsker regeringen at nedtone.

Ordene "gennemføres gradvis" svarer ikke til ordlyden af art. 4 stk. 2 og bør erstattes af "skal gennemføres ved foranstaltninger i videst muligt omfang inden for de ressourcer, der er til rådighed." Gradvis er en uheldig beskrivelse. Der bør stå, at de ikke træder i kraft straks, men skal gennemføres ..."

DH vil desuden gerne minde om den engelske udgave af konventionsteksten, som Velfærdsministeriet på sin hjemmeside selv understreger, er en version, som man kan støtte ret på, til forskel fra den danske udgave, I den engelske udgave hedder det i Artikel 4 stk. 2 at:

With regard to economic, social and cultural rights, each State Party undertakes to take measures to the maximum of its available resources and, where needed, within the framework of international cooperation, with a view to achieving progressively the full realization of these rights, without prejudice to those obligations contained in the present Convention that are immediately applicable according to international law.

DH skal ikke skjule sin skuffelse over de valgte formuleringer i denne korte del af den generelle indledning. DH opfordrer til, at konventionsteksten læses og fortolkes med de ambitioner, som en dansk ratifikation officielt signalerer. Det er i den forbindelse nødvendigt at fastsætte konkrete handlingsplaner for, hvordan og hvornår man afskaffer enhver form for diskrimination af personer med handicap - det gælder også i forhold til økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Ad art. 1 s. 3 f.o.

I sidste linie i afsnit 1 f.o. på siden bør ordene:
... konventionens definition af ... " udgå.

Handicapbegrebet er ikke en definition, men kun en beskrivelse. Hvis det havde været en definition skulle den have stået i art. 2. Man kunne under forhandlingerne i New York ikke enes om en definition og endte derfor med at godkende en beskrivelse.

Ordet definition skal også erstattes af "beskrivelse" sidst i dette afsnit.

Ad art. 2. s. 3.

Diskrimination foreslås beskrevet kort og klart som "usaglig negativ forskelsbehandling", som DH gør det.

Ad art. 4. s. 4.

Sidste afsnit indledes med ordene, at bestemmelsen overlader deltagerstaterne et "betydeligt skøn" med hensyn til de midler, der skal anvendes. Om skønnet er betydeligt, ved man ikke. Det afgør overvågningskomitéen. Det eneste, man ved, er at såkaldte ulande får længere tid til gennemførelse end Danmark og andre rige lande. Man bør i stedet skrive, "..... progressivt i videst muligt omfang inden for de ressourcer, der er til rådighed."

Ad art. 5. s. 4. f.n.

I næstsidste afsnit bør der indsættes et ord:

".... Usaglig negativ forskelsbehandling"

På side 5. f.o. bør EU's forslag om ligebehandlingsdirektiv nr. 2 også nævnes, når opregningen er tilnærmelsesvis udtømmende, og da der p.t. ubestrideligt er et område, som ikke er dækket af et lovbestemt diskriminationsforbud f.s.v. angår privatretlige forhold uden for arbejdsmarkedet, jfr. i øvrigt s. 18, hvor forslaget er nævnt.

Ad art. 7. s. 5.

DH mener, at Børnekonventionens art. 23 også skal nævnes.

Ad art. 9. s. 6.

I andet afsnit bør teksten om, at tilgængelighed ikke er "en rettighed i sig selv" udgå. Udsagnet er direkte forkert. Tilgængelighed er en rettighed, der er så vægtig og vigtig, at den også er et generelt princip jfr. Artikel 3. f, som skal være vejledende ved forståelse og fortolkning af alle konventionens andre rettigheder. Det betager ikke tilgængelighed dets karakter af at være en rettighed.

I femte afsnit bør det nævnes, at den vurdering en deltagerstat anlægger vedr. et passende tilgængelighedsniveau altid sker under ansvar over for FN's overvågningskomité, ellers er det billede, der tegnes, ikke retvisende.

I det følgende afsnits sidste linie bør teksten i hvert fald nuanceres ved at skrive, ".... Bevæger sig i takt med bl.a. den teknologiske udvikling." Det er i øvrigt langt fra det vigtigste parameter og har hidtil stort set ikke spillet nogen rolle af betydning f.s.v. angår fysisk tilgængelighed, hvilket derimod navnlig holdninger og økonomi har. De to sidstnævnte hensyn bør nævnes og teknologi nedtones eller helt udgå.

Ad art. 12. s. 8.

I andet afsnit anbefales det ikke at skrive "retlig handleevne", men "rets- og handleevne" som i første linie i afsnit 1.

Ad art. 14. s. 9.

Man bør evt. her overveje at nævne, at konventionen forbyder frihedsberøvelse alene p.g.a. handicap, hvilket krav psykiatrilovens regler om tvangsendlæggelse og tvangstilbageholdelse muligvis opfylder.

Ad art. 18 s. 10.

I sidste linie i første afsnit bør "sin" rettes til "deres".

Ad s. 16. Økonomiske konsekvenser.

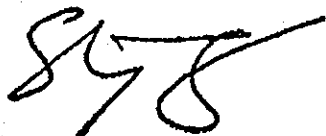
I spalte 3. 4. linie f.o. står der "retlige forpligtelser i konventionen". DH vil gerne på det kraftigste understrege, at alle forpligtelser i henhold til konventionen er retlige. Der bør stå, at Danmark antages at opfylde de civile og politiske rettigheder.

F.n. på sidens sidste linie mangler sidste ord "udgifter".

Velfærdsministeriet er naturligvis velkommen til at kontakte Christian Bundgaard på telefon: 4035 4504 eller mail: cb@handicap.dk eller undertegnede, hvis dette svar giver anledning til spørgsmål.

Vi ser frem til, at vores bemærkninger reflekteres i beslutningsforslaget.

Med venlig hilsen

Stig Langvad
formand

Velfærdsministeriet
akj@vfm.dk

6. april 2009

**Høring om Forslag til Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af FNs
Konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med Handicap .**

DANSKE ÆLDRERÅD takker for muligheden for at afgive høringssvar.

DANSKE ÆLDRERÅD har ingen kommentarer til det fremsendte høringsudkast.
DANSKE ÆLDRERÅD vil dog nævne, at så vidt vi ser forslaget, ændrer konventionen kun
ved forhold for landets handicappede, hvis også tillægsprotokollen vedtages, idet
tillægsprotokollen rummer beskrivelser af kommuners og regioners forpligtelser over for de
handicappede – forpligtelser der koster penge.

Med venlig hilsen

Marianne Lundsgaard
sekretariatsleder

Jernbane Allé 54, 3. th.
2720 Vanløse
Tlf. +45 3877 0160
info@danske-aeldreraad.dk
www.danske-aeldreraad.dk

Velfærdsministeriet □ Departementet □ E-
mailes til akj@vfm.dk

STRANDGADE 56 · 1401 KØBENHAVN K
TLF. 32 69 88 88
FAX 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATE 6/4-09
JNR.
540.47.20540

Høring over forslag til Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af FN's Konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap

Institut for Menneskerettigheder har med e-mail af 20. marts 2009 fra Velfærdsministeriet modtaget ovennævnte høring med anmodning om eventuelle bemærkninger.

Handicapkonventionen er en ny kernekonvention i FN-systemet om rettigheder for personer med handicap, og instituttet finder det positivt, at velfærdsministeren med forslaget forbereder Danmarks ratifikation af konventionen.

Instituttet har i forbindelse med den i efteråret 2008 udsendte høring om forudsætninger for og konsekvenser af ratifikation af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap bemærket, at Danmark ikke har undertegnet tillægsprotokollen om klageadgang for enkeltpersoner og har anbefalet, at Danmark også underskriver og ratificerer denne.

Instituttet anbefaler fortsat, at Danmark også underskriver og ratificerer tillægsprotokollen. Ratifikation af tillægsprotokollen vil sende et stærkt signal om, at Danmark har til hensigt fuldt og helt at leve op til konventionens forpligtelser. Ratifikationen vil endvidere være med til at sikre en effektiv gennemførelse af konventionen, idet overvågningskomitéens medlemmer på grundlag af konkrete klager vil kunne afgive udtalelser om konventionens anvendelse i praksis. Des flere lande, som giver deres borgere adgang til at klage til komiteen, des flere forskellige situationer vil komiteen kunne tage stilling til og Danmark vil kunne bidrage til at en praksis udvikles inden for konventionens område. Instituttet finder det samtidigt vigtigt at understrege, at Komiteen - uanset om tillægsprotokollen ratificeres - løbende vil vurdere, om Danmark overholder konventionen på baggrund af de afgivne beretninger, jf. artikel 36.

Instituttet finder anledning til at fremhæve, at indsatsen nu må vendes mod at sikre en reel efterlevelse af konventionen i Danmark. I den forbindelse vil Instituttet pege på to overordnede forhold:

1. Der er efter Instituttets opfattelse behov for en overordnet og tilbundsgående analyse af, hvordan staten fremmer handicappolitikken generelt, herunder ved udformning af ny lovgivning. Der kan i den forbindelse henvises til konventionens artikel 33 om "National gennemførelse og overvågning", herunder særligt stk. 2.

Denne analyse bør føre frem til en statslig handlingsplan for handicapområdet, således at der målrettet arbejdes for at fremme ligebehandling af mennesker med handicap på alle områder, herunder uddannelse, beskæftigelse, bolig og kultur.

2. Instituttet har hæftet sig ved regeringens bemærkninger til artikel 5 om lighed og ikke-diskrimination: "Det er regeringens opfattelse, at bestemmelsen i konventionens artikel 5, stk. 2, ikke stiller krav om gennemførelsen af generel lovgivning i Danmark, der forbyder diskrimination på grund af handicap på alle områder."

Det er imidlertid Instituttets opfattelse, at Danmark må gennemføre et generelt forbud mod diskrimination på grund af handicap.

Konventionens artikel 2 giver en bred definition af diskrimination på grund af handicap, som omfatter en pligt til tilpasning i rimeligt omfang. Forbuddet mod diskrimination på grund af handicap er en central del af konventionen, hvilket også understøttes af, at ikke-diskrimination nævnes som et grundlæggende princip i artikel 3. Det fremgår videre af artikel 4, at deltagerstaterne er forpligtede til at træffe alle passende foranstaltninger til at gennemføre konventionen, herunder også vedtage lovgivning. Endelig følger det på den baggrund af artikel 5, stk. 2, at "Deltagerstaterne skal forbyde enhver diskrimination på grund af handicap".

Ordet "enhver" indebærer, at diskrimination på grund af handicap ikke er begrænset til alle dele af samfundslivet, og der er intet grundlag i konventionen for at antage, at beskyttelsen kun skal gælde på dele af samfundslivet.

Den gældende beskyttelse mod diskrimination omfatter i dag arbejdsmarkedet, idet lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet omfatter et forbud mod diskrimination på grund af handicap.

Uden for arbejdsmarkedet gælder imidlertid intet generelt forbud mod diskrimination på grund af handicap. Til sammenligning kan henvises til lov om etnisk ligebehandling, som - på området for diskrimination på grund af race og etnicitet - supplerer forbuddet mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, således at der ydes beskyttelse mod diskrimination på visse områder. Et tilsvarende supplement gælder ikke på handicapområdet, hvorfor det i dag ikke er forbudt for f.eks. private virksomheder at diskriminere på grund af handicap.

Uden for arbejdsmarkedet gælder et forbud i praksis inden for den offentlige forvaltning, idet den uskrevne forvaltningsretlige lighedsgrundsætning yder en vis beskyttelse, som dog vil blive tydeliggjort ikke mindst over for de berørte personer, såfremt generel lovgivning vedtages.

Endelig bemærkes, at diskrimination på grund af handicap foretaget af private virksomheder og organisationer er omtalt i Folketingsbeslutning B 43 af 1993, men at en Folketingsbeslutning efter Institutets opfattelse ikke yder mennesker med handicap i Danmark en tilstrækkelig effektiv beskyttelse mod diskrimination.

Der er derfor, efter Institutets opfattelse, behov for generel lovgivning, som forbyder diskrimination på grund af handicap på alle områder af samfundslivet.

Der henvises til ministeriets j.nr. 2008-6125.

Med venlig hilsen

Jonas Christoffersen
Direktør

Velfærdsministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att.: Anne-Mette Kjær

3. april 2009
Sagsnr.: 2009040004
E-mail: nbl@eff.dk/mhp@fysio.dk
Direkte nr.: 33 41 47 27/33 41 46 53

Vedrørende høring om Forslag til Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af FN's Handicapkonvention

Ergoterapeutforeningen og Danske Fysioterapeuter har med glæde set, at Danmark nu ratificerer af FN's Handicapkonvention, og at forslag til Folketingsbeslutning er blevet sendt i høring på Høringsportalen.

Med ratificeringen af FN's handicapkonvention tager dansk lovgivning på handicapområdet et stort skridt i den rigtige retning. FN's konvention sætter nye lovgivningsmæssige rammer for handicappedes sociale rettigheder, og den understreger, at handicappede er civile borgere med samme rettigheder som alle andre borgere. Vores foreninger er derfor tilfredse med, at Danmark nu skal ratificere konventionen.

Ergoterapeutforeningen og Danske Fysioterapeuter beklager dog, at Danmark ikke tiltræder den frivillige tillægsprotokol og dermed siger nej til et internationalt FN klageorgan. Vi undrer os over, hvorfor mennesker med handicap i Danmark ikke skal have samme klagemuligheder som mennesker med handicap i fx Sverige eller et af de 28 andre lande, der har ratificeret tillægsprotokollen? Ved ikke at tiltræde tillægsprotokollen signalerer man, at Danmark alligevel ikke tager konventionen alvorligt. Vi ved jo, at der er konkrete problemer med f.eks. tilbud om træning af børn i kommunerne, der kunne have gavn af en vurdering i et internationalt klageorgan.

Ergoterapeutforeningen og Danske Fysioterapeuter har ikke fuldt overblik over, hvorvidt FN's handicapkonvention er opfyldt i dansk lovning i det omfang, som velfærdsministeren beskriver det. Vi deler dog ikke helt velfærdsministerens positive opfattelse af, at dansk lovgivning lever op til de rettigheder, konventionen fastlægger. Vi håber derfor, at Folketinget løbende vil følge med i, at Danmark overholder konventionen og de rettigheder, der følger af den.

Venlig hilsen

Gunner Gamborg
Formand for Ergoterapeutforeningen

Johnny Kuhr
Formand for Danske Fysioterapeuter

3. april 2009

Velfærdsministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 K

Vedr. forslag om ratifikation af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap

Børnerådet hilser en forestående ratifikation af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap velkommen.¹

Generelle kommentarer

Rådet henviser til dets kommentarer d. 20. oktober 2008 til Velfærdsministeriet om forudsætningerne for og konsekvenserne af en ratifikation af konventionen.²

Rådet bemærker her særligt, at børn og unge med handicap efter konventionens art. 4, 3. pkt. skal inddrages i den proces, der skal virkeliggøre konventionens intentioner. På dette område har Danmark efter Børnerådets opfattelse en overordentlig stor opgave foran sig. Rådet kommenterer videre en række områder, hvor forholdene for børn med handicap ikke er tilfredsstillende. Det gælder således retten til uddannelse, til deltagelse i fritids- og kulturlivet, og til adgangen til klage.

Børnerådet anbefaler videre, at Danmark tilslutter sig og ratificerer den valgfri tillægsprotokol til konventionen, som indebærer en international klageinstans i FN-regi. Dette vil medvirke til øget respekt for konventionen såvel nationalt som internationalt, og konventionens anvendelighed som praktisk værktøj vil styrkes afgørende, når der med tiden skabes en autoritativ forståelse af de krav, som konventionen stiller til deltagerstaterne.

Børnerådet bemærker i øvrigt med særlig glæde, at regeringens strategi for det internationale menneskerettighedsarbejde nu omfatter Danmarks aktive indsats for en *fremtidig klagemekanisme tilknyttet Børnekonventionen*, når

¹ Om Børnerådets syn på *inkorporering* af konventioner i rådets kommentar til Betænkning om inkorporering af menneskerettighedskonventioner, Bet. nr. 1407/2001:
<http://www.boerneraadet.dk/nyt+fra+børnerådet/høringssvar/2002/høringssvar+2002+-+10>

²<http://boerneraadet.dk/nyt+fra+børnerådet/høringssvar/2008/høringssvar+2008+-+13>

internationale forhandlinger herom indledes³. Også danske børn og unge med handicap vil dermed i fremtiden få gavn af den øgede respekt for Børnekonventionen og den udvidede praktiske anvendelighed, som denne klagemulighed vil indebære.

Særligt til de enkelte artikler

Børnerådet henviser igen til dets kommentarer d. 20. oktober 2008 til Velfærdsministeriet om forudsætningerne for og konsekvenserne af en ratifikation af konventionen (se note 2).

Konventionens art. 16: Frihed for udnyttelse, vold og misbrug:

Når det gælder beskyttelsen af børn mod seksuelle overgreb, udgør børn og unge med handicap en særlig udfordring for virkeliggørelsen af såvel Børnekonventionen som Handicapkonventionen. Disse børn er dobbelt sårbare på grund af den lave alder og som følge af den nedsatte funktionsevne.

Undersøgelser⁴ peger på, at seksuelle overgreb mod børn med handicap har en karakter og synlighed, der kræver et særligt fokus på denne gruppe børn, og at sager om overgreb mod disse børn i mange tilfælde ikke kommer til de sociale myndigheders kendskab. Hertil kommer, at personalet i kommuner og skoler efterlyser mere viden og faglig støtte på området.

Børnerådet foreslår på denne baggrund, at uddannelsen af lærere, kommunale sagsbehandlere etc. i at kommunikere med børn med handicap indtænkes i de initiativer, der iværksættes mhp at imødekomme konventionens krav.

Med venlig hilsen

Charlotte Guldberg
Formand for Børnerådet

Annette Juul Lund
Sekretariatschef

³ Det internationale menneskerettighedsarbejde. Strategi for regeringens tilgang. Udenrigsministeriet 2009, se si. 26: <http://www.um.dk/NR/rdonlyres/0F757FE0-193F-4CF7-98A1-725BE964C25B/0/MRstrategi.pdf>

⁴ Seksuelle overgreb mod børn og unge med handicap, Social Udviklingscenter SUS og SISO – Videnscenter for Sociale Indsatser ved Seksuelle Overgreb mod børn 2007, se www.siso-boern.dk

Velfærdsministeriet
akj@vfm.dk

Om forslag til Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af FN's konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap

Under henvisning til Velfærdsministeriets mail af 20. marts 2009 meddeles, at Ankestyrelsen ikke har bemærkninger til det ovennævnte forslag.

Venlig hilsen

Kirsten Borum

27. april 2009

J.nr. 0000250-09

Cpr.nr. 2966

Ankestyrelsen
Amaliegade 25
Postboks 9080
1022 København K

Tel +45 3341 1200

Fax +45 3341 1400

ast@ast.dk

www.ast.dk

EAN-nr: 57 98 000 35 48 21

Eksp.tid:

man-fre kl. 9.00-15.00

Velfærdsministeriet
Anne-Mette Kjær
Holmens Kanal 22
1060 København K

Den 2. april 2009
Ref.
D.nr.2006/00425-029

Høring om folketingsbeslutning om ratifikation af FN's konvention om handicappedes rettigheder

Det Centrale Handicapråd har med tak modtaget ovennævnte beslutningsforslag i høring.

Rådet har med stor glæde noteret sig, at Velfærdsministeren indstiller til Folketinget, at Danmark ratificerer FN's handicapkonvention. Rådet kan kun støtte, at Danmark ratificerer så hurtigt som muligt. Vi er overbevist om, at konventionen vil få vidtrækkende positive konsekvenser for mennesker med funktionsnedsættelse verden over – også i Danmark. Selv om konventionen endnu ikke er ratificeret, så har vi kunnet konstatere en meget betydelig interesse for konventionen. Overalt hvor man beskæftiger sig med vilkårene for mennesker med funktionsnedsættelse, indgår konventionen allerede som reference og målestok. Vi har bl.a. set en række kommunale handicappolitikker, som eksplicit bygger på konventionen.

Det er imidlertid med beklagelse, at vi konstaterer, at Danmark ikke agter at tiltræde den frivillige tillægsprotokol. Vi er overbeviste om, at den danske standard på handicapområdet er af en sådan kvalitet, at den sagtens kan stå for en ekstern international revision – og i det omfang dette ikke måtte være tilfældet, bør vi kun være interesseret i at få det belyst.

Det Centrale Handicapråd har ikke foretaget selvstændige juridiske analyser af dansk lovgivnings kongruens med konventionen. Men rådet deler den opfattelse, at dansk lovgivning ikke konflikter med konventionen i et sådant omfang, at det stiller sig i vejen for en ratifikation af konventionen. Tilsvarende er vi enige i, at det tankesæt og det begrebsapparat, som benyttes i konventionen i meget vidt omfang flugter med principperne og terminologien i dansk handicappolitik.

Rådet er imidlertid også af den opfattelse, at konventionen på en række områder udfordrer dansk lovgivning og den handicappolitiske praksis. Derfor har vi også ved flere lejligheder opfordret til, at konventionen bruges som anledning til at udarbejde en ny handicappolitisk

handlingsplan og iværksætte en omfattende udredning af dansk handicappolitik. En sådan omfattende beretning er tillige forudsat i konventionens artikel 35.

Det er derfor vores forventning, at ratifikationen af konventionen vil blive fulgt op af en løbende proces med det specifikke mål i stadig stigende omfang at bringe dansk lovgivning og praksis i fuld overensstemmelse med konventionens bestemmelser og målsætninger.

Et af de områder, hvor vi er i tvivl om, hvorvidt konklusionen - i bemærkningerne til konventionens på artikel 5 - om at Danmark ikke skal have et generelt diskriminationsforbud på grund af handicap holder. Det eneste forbud mod diskrimination på grund af handicap, som gælder i dansk ret i dag, findes i lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, der er en implementering af EU's direktiv om samme. Vi skal derfor opfordre ministeriet til at analysere den problemstilling yderligere - evt. ved at genoplive det antidiskriminationsudvalg, som ikke fik lejlighed til at gøre sit arbejde færdigt i efteråret 2008.

For så vidt angår de overvågningsmekanismer, som Danmark forpligter sig på at etablere i henhold til konventionens artikel 33, skal vi gøre opmærksom på, at der allerede findes en struktur på handicapområdet, som med visse tilpasninger opfylder de kriterier, som fastlægges i artikel 33.

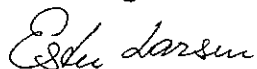
I artikel 33 opfordres regeringen bl.a. til at etablere et organ, som kan koordinere handicappolitikken internt mellem forskellige regeringsorganer og ministerier. Internt i centraladministrationen eksisterer der allerede, som det anføres i forslagetets bemærkninger til artikel 33 et "Tværministerielt Embedsmandsudvalg om Handicapspørgsmål" ligesom Velfærdsministeriet er udpeget som koordinerende ministerium på handicapområdet. Det vil være naturligt at styrke og udbygge denne struktur med henblik på også at kunne varetage den koordinationsforpligtelse, som følger af konventionen.

Et af konventionens krav til den interne koordination er, at den sker i tæt dialog med handicaporganisationerne. Det vil derfor være naturligt, at man skaber en tæt sammenhæng mellem Det Tværministerielle Embedsmandsudvalg og Det Centrale Handicapråd, evt. ved at sikre, at der er sammenfald mellem medlemmerne af Det Tværministerielle Embedsmandsudvalg og de statslige myndighedsrepræsentanter i Det Centrale Handicapråd.

I forhold til kravet om en ekstern uafhængig overvågning, som konventionens artikel 33 ligeledes angiver, er det vores opfattelse, at der med Center for Ligebehandling af Handicappede allerede eksisterer en struktur, som relativt enkelt kan udbygges til også at varetage disse overvågningsfunktioner. Centret har den omfattende og meget brede handicappolitiske viden, som er helt nødvendig for at dække konventionen alle 360 grader rundt. Tilsvarende er centrets uafhængighed allerede sikret ganske betydeligt i den nuværende konstruktion.

FN's kontor for handicapsspørgsmål har i forbindelse med vedtagelsen af handicapkonventionen udgivet en "Håndbog for parlamentarikere om konventionen". Håndbogen kan betragtes som en slags forarbejder eller bemærkninger til konventionen. I håndbogens kapitel 7 beskrives de hensyn, som forventes iagttaget ved etableringen af det nationale monitoreringssystem.

Med venlig hilsen

Ester Larsen

formand

Velfærdsministeriet
Att.: Anne-Mette Kjær
Sendt til e-mail: akj@vfm.dk

DANSKE
REGIONER

07-04-2009

Sag nr. 08/2818

Dokumentnr. 19751/09

Høring Forslag til Folketingsbeslutning om ratifikation af FN's konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap.

Danske Regioner har i e-mail af 20. marts 2009 fra Velfærdsministeriet modtaget Forslag til Folketingsbeslutning om ratifikation af FN's konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap i høring.

Danske Regioner hilser en dansk ratifikation af konventionen velkommen og vil arbejde for implementeringen af konventionens bestemmelser.

Det er foreningens vurdering, at langt den overvejende del af indholdet i konventionen i forvejen er en del af dansk ret i form af diverse love og bestemmelser, som sikrer, at borgere med et handicap så vidt muligt ligestilles med borgere uden et handicap.

For så vidt angår de økonomiske konsekvenser af konventionen, lægger formuleringen i konventionen naturligvis op til en række fortolkninger af, hvor vidtrækkende rettighederne er, hvilket gør det vanskeligt at vurdere omfanget af de økonomiske konsekvenser af en ratifikation af konventionen.

Det er Danske Regioners vurdering, at der kan være økonomiske merudgifter forbundet med ratifikationen af konventionen, og foreningen tager derfor forbehold for herfor.

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø

T 35 29 81 00
F 35 29 83 00
E regioner@regioner.dk

Med venlig hilsen

Tommy Kjelsgaard

FRIVILLIGRÅDET

Nytorv 19, 3. sal
1450 København K
Telefon: 33 93 52 93
info@frivilligraadet.dk
www.frivilligraadet.dk

Velfærdsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K.

København d. 6. april 2009

Høring vedr. Forslag til Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af FN's Konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap

Frivilligrådet har modtaget forslag til Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af FN's Konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap i høring. Frivilligrådet har ingen bemærkninger til forslaget.

Dog ønsker Frivilligrådet at bemærke, at Frivilligrådet fejlagtigt i høringslisten betegnes som Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Susanne Larsen'. The signature is written in a cursive, flowing style.

Frivilligrådet
v. formand Susanne Larsen

Velfærdsministeriet
Att. Anne Mette Kjær
akj@vfm.dk

2. april 2009

Beslutningsforslag vedr. ratifikation af FNs handicapkonvention

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 4704
Fax. 3392 9205
www.udsatte.dk
E-mail: post@udsatte.dk
FRS/ J.nr. 2006-244

Rådet for Socialt Udsatte har noteret sig, at FNs handicapkonvention benytter sig af det handicapbegreb, der fremgår af FNs standardregler om lige muligheder for handicappede. Det vil sige at der er tale om det, der ofte også omtales som det miljøbetingede handicapbegreb.

Rådet har noteret sig konventionens bestemmelser om forbud mod diskrimination og om lighed for loven og om lige adgang til retssystemet, og bestemmelserne om den personlige friheds ukrænkelighed, beskyttelse af den personlige integritet mv.

Rådet har videre bemærket sig, at konventionen adresserer spørgsmål, som lige adgang til sundhedsydelser, til rehabilitering og habilitering, samt retten til uddannelse og til beskæftigelse.

Rådet støtter fuldt ud den forestående ratifikation af handicapkonventionen, som Rådet finder kan bidrage til at sætte fokus på, at samfundet indrettes på en måde, så mennesker med nedsat funktionsevne, får mulighed for at benytte retten til at deltage i samfundslivet på linie med alle andre.

Med venlig hilsen

Frode Svendsen

Velfærdsministeriet
akj@vfm.dk

Om forslag til Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af FN's konvention af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap

Under henvisning til Velfærdsministeriets mail af 20. marts 2009 meddeles, at Ankestyrelsen ikke har bemærkninger til det ovennævnte forslag.

Venlig hilsen

Kirsten Borum

27. april 2009

J.nr. 0000250-09

Cpr.nr. 2966

Ankestyrelsen

Amaliegade 25

Postboks 9080

1022 København K

Tel +45 3341 1200

Fax +45 3341 1400

ast@ast.dk

www.ast.dk

EAN-nr: 57 98 000 35 48 21

Eksp.tid:

man-fre kl. 9.00-15.00

LAP's bemærkninger til Velfærdsministeriets Forslag til Folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.

Vi kan i store træk tilslutte os de af Danske Handicaporganisationer fremsendte bemærkninger, men ønsker med denne henvendelse at uddybe en række emner af særlig betydning for det psykosociale handicapområde.

Danmarks ratifikation: Vi er ikke enige med ministeriet i, at der i Danmark allerede findes relevant lovgivning med henblik på at indfri konventionens bestemmelser. Vi mener at eksisterende lovgivning på en række områder bør kigges nærmere efter i sømmene og at der på nogle områder er brug for helt nye love for at Danmark kan siges at leve op til konventionen, både hvad angår borgerlige og politiske rettigheder såvel som sociale, økonomiske og kulturelle rettigheder.

Formål (art. 1)

Det bør ved ratifikationen udtrykkeligt fremgå, at personer med psykosocialt handicap, dvs. personer der er eller har været ramt af en psykisk lidelse er fuldt ud omfattet af konventionens bestemmelser, dette fordi den danske stat indtil nu kun i begrænset omfang har inkluderet denne personkreds i den førte handicappolitik, såvel hvad angår diverse lovgivning som udmøntningen heraf i praksis.

Generelle principper (art. 3)

En række af de i artiklen fremhævede principper opleves ofte ikke at være gældende, når man er eller har været ramt af en psykisk lidelse, fx den personlige autonomi, herunder friheden til at træffe egne valg, ikke-diskrimination, fuld inklusion i samfundslivet og respekt for forskellighed og lige muligheder.

Generelle forpligtelser (art. 4)

I artiklens afsnit 3 står der, at staten indgående skal rådføre sig med og aktivt involvere personer med handicap gennem de organisationer, som repræsenterer dem.

Som medlem af WNUSP – verdensnetværket af psykiatribrugere og – overleverer har vi i LAP fulgt med og deltaget i hele processen med udarbejdelse og vedtagelse af konventionen. Det undrer os, at vi ikke på forhånd var medtaget i ministeriets høringsliste, idet vi tidligere har afgivet høringssvar og desuden har informeret internationalt kontor om, at vi indtil videre er udelukket fra optagelse i Danske Handicaporganisationer, da man i forvejen har en medlemsorganisation på sindslidende området. Dette på trods af, at vi er den eneste egentlige landsdækkende af-organisation på det psykosociale handicap-område, repræsenterende mere end 3.500 nuværende og tidligere psykiatribrugere.

Vi skal derfor opfordre ministeriet til, at LAP fremover medtages ved diverse høringer og direkte bliver involveret i ratifikations- og implementeringsarbejdet.

Lighed og ikke-diskrimination (art. 5)

Netop personer med psykosocialt handicap udsættes for omfattende diskrimination og mangel på rimelig tilpasning på stort set alle sektorområder. Der er brug for en særlig understregning af, at en sådan diskrimination ikke kan opretholdes, ligesom der bør arbejdes systematisk med at afklare, hvad rimelig tilpasning kan bestå i, når og hvis man er ramt af et psykosocialt handicap. Staten

kunne netop her gå i spidsen ved at ophæve diskriminerende bestemmelser i diverse lovgivning over for personer med psykiske lidelser/psykosocialt handicap.

Børn med handicap (art. 7)

Det er en udbredt praksis her i landet, at børn og unge med psykiske vanskeligheder ikke kan få den fornødne hjælp, støtte og psykosociale behandling med mindre deres vanskeligheder er blevet diagnosticeret og i mange tilfælde bøjet sig for krav om psykofarmakologisk behandling. For at indfri konventionens bestemmelser bør der ske en kraftig udbygning af det kommunale beredskab på det psykosociale område, således at barnets tarv vejer tungere end skolers, institutioners og forældres manglende accept af forskellighed og anderledeshed som et grundlæggende menneskeligt vilkår.

Bevidstgørelse (art. 8)

Der er foretaget en række samfundsvidenskabelige undersøgelser, der bekræfter, at personer med psykosocialt handicap rangerer lavt i den almindelige befolknings øjne, og at holdningerne er forankret i stereotyper og fordomme. Det bør derfor indgå som en væsentlig del af statens arbejde med at ratificere og implementere konventionen, at der i samarbejde med LAP og andre interesseorganisationer arbejdes systematisk med et folkeoplysende og bevidstgørende arbejde på dette område.

Tilgængelighed (art. 9)

Begrebet forbindes oftest med personer med fysiske og/eller sansemæssige handicap, men også på det psykosociale område, bør der arbejdes med at øge tilgængeligheden. F.eks. har mange personer med angstprægede lidelser svært ved at opholde sig i moderne "gennemsigtigt" byggeri og ved at benytte offentlige transportmidler, ligesom der blandt personer psykosocialt handicap er relativt mange, der har vanskeligheder med at benytte moderne informations teknologi sammenlignet med resten af befolkningen.

Retten til livet (art. 10)

Som det har været dokumentet i dagspressen det seneste års tid (især Nordjyske medier) er der et stort antal "uforklarlige" dødsfald blandt personer med psykosocialt handicap i psykofarmakologisk behandling, især blandt psykiatribrugere, der under tvang eller frivilligt er ordineret neuroleptika, såkaldt antipsykotisk medicin. Ligeledes må der formodes at være en endog meget høj risiko for, at der blandt den ældre del af befolkningen sker et større antal dødsfald grundet mange ældres vanskeligheder med at nedbryde indholdstoffet i de såkaldte "lykkepiller". Der har indtil nu været meget lidt bevågenhed fra sundhedsmyndighedernes side om denne problematik, hvilket kun kan opfattes som manglende respekt for livet, når det gælder personer med psykosocialt handicap kombineret med en alt for stor negativ indflydelse fra lægemiddelindustriens side, når det gælder udvikling og tilgængelighed af ikke psykofarmakologiske behandlingsformer.

Ligeledes ønsker vi på det kraftigste at advare imod en uheldig tendens i den medicinske forskning til, at fokusere ensidigt på genernes betydning for udvikling af psykiske lidelser med en risiko for, at det på lidt længere sigt vil blive legitimt at udføre fosterdrab på ufødte, der menes at repræsentere en uønsket, men naturlig mangfoldighed i menneskets biologi.

Lighed for loven (art. 12)

Vi mener ikke, man fra ministeriets side fuldt ud har forstået rækkevidden af bestemmelserne om fuld rets- og handleevne uanset handicap. Netop forståelsen og rækkevidden af bestemmelserne i artikel 12 vil være hovedemne for det første seminar, der her til efteråret afholdes for den i henhold

til art. 34 og efterfølgende artikler valgte komite. Der er allerede i regi af IDA (International Disability Alliance) foretaget en uddybende beskrivelse af, hvordan princippet om støttet beslutningstagen fremover bør afløse diverse lovgivning om umyndiggørelse og værgemål. I LAP mener vi ikke, at nugældende værgemålslovgivning kan opretholdes. Ligeledes mener vi, at en umiddelbar konsekvens af bestemmelserne i art. 12 vil være, at det af LAP udviklede dokument, Psykiatrisk Testamente, gives retsgyldig virkning, når og hvis personer, der formodes at være i en situation, hvor psykiatrilovens betingelser om frihedsberøvelse og tvangsbehandling kan tages i anvendelse, har udfyldt et sådant dokument.

Frihedsrettigheder (art. 14, 15, 16 og 17)

Vi stiller os i LAP stærkt tvivlende over for, at det på lidt længere sigt vil være muligt at opretholde nugældende diskriminerende lovgivning om tvang i psykiatrien og bestemmelser i Straffelovens §§ 16, 69 og 70 om "straffrihed" og idømmelse af langvarige behandlingsdomme. Straffelovsbestemmelserne opfylder ikke det almindelige proportionalitetsprincip, men anvendes ofte på grund af manglende indsigt, dårlig uddannelse blandt og ligefrem provokationer og overgreb begået af offentligt ansatte i det psykiatriske behandlingssystem.

Vi mener, der bør pågå et nærmere undersøgelses- og udredningsarbejde, hvad angår lovgivning og praksis på området, og vi stiller gerne vores ekspertise til rådighed i et sådant undersøgelses- og udredningsarbejde.

Ret til et selvstændigt liv og til inklusion (art. 19)

Med afviklingen af de gamle statshospitaler tog man fra statens side et stort skridt henimod inklusion af borgere med psykosocialt handicap i det almindelige samfund. Der er under samlebetegnelsen "socialpsykiatri" blevet skabt en lang række gode og inkluderende tiltag for borgere med alvorlige psykiske lidelser, men en del af de socialpsykiatriske boformer og dagtilbud har ikke fulgt med tiden og lever ikke op til ånden i Lov om social Service om ret til et så selvstændigt og selvhjulpent liv som muligt. Der bør derfor også på dette område foregå et undersøgelses- og udredningsarbejde om, hvordan sådanne tilbud kan moderniseres eller afløses af mere tidssvarende tilbud, hvor den enkeltes ret til at leve i tidssvarende fysiske rammer og med adgang til selv at definere og vælge relevant hjælp og behandling respekteres.

Ytrings- og meningsfrihed (art. 21)

Det er ikke ualmindeligt at personer med såkaldt "overlødige ideer" knægtes i deres ytrings- og meningsfrihed og frivilligt eller under tvang sættes i psykiatrisk behandling af offentligt ansat og lønnet personale, som af ateistiske eller andre "underlødige" grunde ikke forstår og respekterer anderledes tilgange til, hvordan verden er skruet sammen, eller som direkte ønsker at undertrykke personer med selvstændige religiøse ideer, f.eks. såkaldt "gudsbevidsthed".

Respekt for privatlivet (art. 22)

Såvel psykiatrilovens bestemmelser om udskrivningsplaner som de for nyligt indarbejdede bestemmelser i Straffeloven om offentlige myndigheders og private leverandørers ret til at udveksle personfølsomme oplysninger i forbindelse med PSP - (politi, sociale myndigheder, politi) samarbejde, er efter LAP's opfattelse i strid med artiklens bestemmelser.

Respekt for hjemmet og familien (art. 23)

Vi oplever i LAP, at der, hvad angår retten til at stifte familie, i for stort omfang sker tvangsfjernelser af børn blandt personer med psykosocialt handicap uden at nødvendige støtteforanstaltninger er blevet tilbudt og afprøvet.

Uddannelse (art. 24)

Både hvad angår ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og videregående uddannelse er der indtil nu i alt for ringe grad blevet arbejdet med at oplyse om, afprøve og udvikle den specialpædagogiske støtte (SPS). Der er brug for at udvikle og oplyse om mulighederne, blandt andet kan vi henvise til gode og virksomme tilgange på Århus Universitet, ligesom der er bl.a. er gode erfaringer med at udvikle området i Canada.

Der er ligeledes brug for at udvikle og oplyse om muligheder for at få handicaptillæg til SU og for en opblødning af de meget firkantede kriterier for at opnå handicaptillæg, når og hvis man er ramt af en psykisk lidelse.

Sundhed (art. 25)

Artiklens bestemmelser om at sundheds-ydelser skal gives efter princippet om fuldt informeret samtykke opleves ikke at være indfriet pt., når det gælder medicinsk psykiatrisk behandling, dels oplyses der sjældent fyldestgørende om mulige bi- og skadevirkninger ved brug af ECT og diverse psykofarmaka, dels udøves en del af behandlingen under direkte eller indirekte tvang.

En række undersøgelser har i øvrigt dokumenteret at mange psykiatribrugere ikke oplever at have den samme adgang til diverse sundhedsydelser som andre borgere her i landet, inklusiv tilgængelighed til sundhedsydelser uden for almindelige åbningstider.

Habilitering og rehabilitering (art. 26)

Der gøres pt meget - dog ikke nok - for at fremme den psykosociale rehabilitering og mulighed for at komme sig, når man har udviklet en alvorlig psykisk lidelse. Der bliver imidlertid efter LAP's opfattelse arbejdet alt for lidt med habiliterings- og forebyggelsesdimensionen på det psykosociale indsatsområde.

Arbejde og beskæftigelse (art. 27)

Alt for mange personer med psykosocialt handicap oplever at være ekskluderet fra det almindelige arbejdsmarked. Der bør iværksættes et undersøgelses- og udredningsarbejde om, hvorledes rimelig tilpasning, kompenserende ydelser og personlig assistance kan udvikles på det psykosociale handicapområde. Vi har i LAP allerede påbegyndt et sådant arbejde og står gerne til rådighed med vores ekspertise.

Tilstrækkelig levestandard og social tryghed (art. 28)

Førtidspensionister i vores medlemskreds oplever at blive straffet økonomisk, hvis de vælger at blive gift eller samboende. Der bør kigges nærmere på, hvordan reglerne på området kan oplødes, ligesom der er et økonomisk efterslæb på hele lønoverførsels-området sammenlignet med den almindelige løn- og prisudvikling.

Vi vil i øvrigt stærkt opfordre til at Danske Handicaporganisationers forslag om en ny rehabiliteringsydelse tages med i overvejelserne i forbindelse med ratifikation og implementering af konventionen. For LAP er det overordentlig vigtigt, at en sådan rehabiliteringsydelse både kan anvendes, når personer på kontanthjælp og på dagpenge ønsker og gives mulighed for rehabilitering. Vi vil

tage afstand fra en evt. ordning, hvor rehabiliteringsydelsen betinges af, at man lader sig påtvinge en bestemt form for behandling, sådan som det allerede sker på sygedagpengeområdet, hvor personer med psykosocialt handicap ofte pålægges psykofarmakologisk behandling uden at blive tilbudt psykologisk og/eller psykosocial behandling.

Med venlig hilsen på vegne af LAP – Landsforeningen af nuværende og tidligere Psykiatribrugere.

Karl Bach Jensen
udviklingskonsulent

**Bilag til:
Høringssvar fra ISAAC Danmark vedrørende FN's
Handicapkonvention**

Uddrag af den foreløbige danske oversættelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap:

Artikel 1

Formål

"Formålet med denne konvention er at fremme, beskytte og sikre muligheden for, at alle personer med handicap fuldt ud kan nyde alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder på lige fod med andre, samt at fremme respekten for deres naturlige værdighed.

Artikel 2

Definitioner

"I denne konvention omfatter "kommunikation" sprog, tekstvisning, punktskrift, taktil kommunikation, storskrift, tilgængelige multimedier samt skrift, lyd, klarsprog, oplæsning og forstørrende og alternative kommunikationsmåder, -midler og -formater, herunder tilgængelig informations- og kommunikationsteknologi, omfatter "sprog" talesprog og tegnsprog samt andre former for nonverbalt sprog,"

Artikel 4

Generelle forpligtelser

1. Deltagerstaterne forpligter sig til at sikre og fremme den fuldstændige virkeliggørelse af alle menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder uden nogen form for diskrimination pga. handicap. Med henblik herpå forpligter deltagerstaterne sig bl.a. til:

- g) at påtage sig eller fremme forskning og udvikling af, og at fremme eksistensen og anvendelsen af ny teknologi, herunder informations- og kommunikationsteknologi, mobilitetshjælpemidler, udstyr og hjælpemiddelteknologi, som er egnet for personer med handicap, med særlig vægt på teknologi til en overkommelig pris,
- h) at sørge for tilgængelig information til personer med handicap om mobilitetshjælpemidler, udstyr og hjælpemiddelteknologi, herunder ny teknologi, samt andre former for bistand, støttetilbud og faciliteter,
- i) at fremme uddannelse af fagfolk og personale beskæftiget med personer med handicap i de rettigheder, der anerkendes i denne konvention, således at de bedre kan yde den bistand og give de tilbud, som sikres ved disse rettigheder.

Artikel 9 Tilgængelighed

1.
”med henblik på at gøre det muligt for personer med handicap at få et selvstændigt liv og deltage fuldt ud i alle livets forhold skal deltagerstaterne træffe passende foranstaltninger til at sikre, at personer med handicap på lige fod med andre har adgang til de fysiske omgivelser og transportmuligheder, den information og kommunikation, herunder informations- og kommunikationsteknologi”

Artikel 21 Ytrings- og meningsfrihed samt adgang til information

B:
”at acceptere og gøre det lettere for personer med handicap at bruge tegnsprog, punktskrift, forstørrende og alternativ kommunikation og alle andre tilgængelige kommunikationsmidler, -måder og -formater efter eget valg i samspillet med det offentlige,”

Artikel 24 Uddannelse

3 a)
”fremme indlæringen af punktskrift, alternative skriftformer, forstørrende og alternative kommunikationsmåder, -midler og -formater samt orienterings- og mobilitetsfærdigheder og fremme støtte fra ligestillede og mentorer”

Link til den danske oversættelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap:

http://www.social.dk/ministeriets_omraader/handicap/handicappolitik/index.aspx?id=d8b1d2a9-fb14-476c-93ea-2e981d0f3a79